

Vlaanderen
is zorg

COVID-19: bezoekrecht in de Vlaamse woonzorgcentra

**Toelichting dhr. Dirk DEWOLF, administrateur-generaal,
agentschap Zorg en Gezondheid**

COVID-19 pandemie: verschillende golven

- ▶ eerste golf: 1 maart tot 22 juni 2020
- ▶ tweede golf: begon op 31 augustus 2020
- ▶ derde golf: 15 februari 2021 tot 27 juni 2021
- ▶ vierde golf: begon op 4 oktober 2021
- ▶ vijfde golf: begon op 27 december 2021

Bron: Sciensano

Doorheen de verschillende golven:

- ▶ Meer aandacht voor informatiedoorstroming, expertise-ontwikkeling, ondersteuning, enz.
- ▶ Toenemende wetenschappelijke kennis/inzichten
- ▶ Toenemende beschikbaarheid van beschermingsmaterialen
- ▶ Toenemende mogelijkheden inzake testing, contacttracing, enz.
- ▶ Toenemende aandacht voor balans tussen psychosociaal welzijn en veiligheid
- ▶ Toenemende expertise in de woonzorgcentra op vlak van infectiepreventie, hygiëne, ... maar ook op vlak van business continuity
- ▶ Uitrol van vaccinatiecampagne en inzicht in de impact van de vaccins

- ▶ **Maar ook:** een muterend virus - zowel in besmettelijkheid als in symptomen

Agentschap Zorg & Gezondheid

- ▶ handelt vanuit de eigen **maatschappelijke opdracht** en baseert zich op het Vlaamse **woonzorgdecreet** en de bijhorende uitvoeringsbesluiten
- ▶ maar ... moet rekening houden met
 - impact van het circulerende virus: ernst symptomen, besmettelijkheid
 - epidemiologische situatie in de samenleving
 - kwetsbaarheid van de bewoners
 - informatie uit beschikbare data zoals bijv. e-loket
 - wetenschappelijke inzichten, kennis en adviezen (RAG, RMG, Sciensano, ...)
 - politieke besluitvorming (Nationale Veiligheidsraad, IMC Volksgezondheid, OCC, ...)
 - intersectorale afstemming en besluitvorming op Vlaams niveau (Projectgroep Richtlijnen, Vlaamse Taskforce COVID-19 Zorg)
- ▶ hield ook rekening met de ervaringen in de eerste golf en de aanbevelingen uit de resolutie van het Vlaams Parlement (*Parl. St.* VI.Parl. 2019-20, 442/3)

Bijlage 11 bij het stambesluit van 28 juni 2019

► Artikel 6

De bewoner, zijn vertegenwoordiger, familie of mantelzorgers genieten de grootst mogelijke vrijheid. Het woonzorgcentrum kan die alleen beperken om verantwoorde organisatorische of medische redenen en waarover duidelijk wordt gecommuniceerd.

De bewoner of zijn vertegenwoordiger kan vrij zijn huisarts kiezen en, in voorkomend geval, het ziekenhuis waar hij opgenomen wil worden. Die vrije keuze wordt op geen enkele manier beïnvloed.

Het woonzorgcentrum kan geen totaal rookverbod opleggen. Als in de woongelegenheid die aan de bewoner ter beschikking wordt gesteld, niet gerookt mag worden, stelt het woonzorgcentrum een aangepaste, volwaardige rookruimte ter beschikking, die voldoende groot en vlot bereikbaar is voor de bewoners. Die ruimte is afsluitbaar en heeft een aangepaste ventilatie.

Bezoek is altijd toegestaan. Als op sommige tijdstippen bezoek minder gewenst is, communiceert het woonzorgcentrum daarover.

Bijlage 11 bij het stambesluit van 28 juni 2019

▶ Artikel 26

▶ Het woonzorgcentrum voert een beleid rond de volgende (16) aspecten:

[...]

8° het voorkomen van infecties;

9° de afzondering van bewoners die lijden aan een infectie met besmettingsgevaar;

[...]

Waar dat van toepassing is, beschikt het woonzorgcentrum over de nodige procedures, producten en materiaal om dat beleid, vermeld in het eerste lid, te kunnen toepassen. De procedures worden op systematische wijze uitgewerkt en zijn in overeenstemming met de praktijk.

De minister kan daarvoor nadere regels bepalen.

▶ Rond deze beleidsaspecten wordt op dit moment een MB voorbereid. Dit MB zal dus ook de nodige aandacht hebben voor bezoek

Een erg gedifferentieerd werkveld

- ▶ kleine entiteiten met weinig **omkadering** vs. entiteiten als onderdeel van een groep met beschikbaarheid van staffuncties
- ▶ verschillen in **populatie** in de Vlaamse woonzorgcentra
(o.a. aanwezigheid van personen met dementie, personen met onderliggende aandoeningen, ...)
- ▶ verschillen in **infrastructuur**
(o.a. mogelijkheden inzake compartimentering, aparte bezoekruimtes, inrichting van cohortes, enz.)
- ▶ verschillen in **interne organisatie** in de Vlaamse woonzorgcentra
- ▶ verschillen in beschikbaarheid van (zorg)medewerkers
(o.a. personeelsuitval doorheen de pandemie)
- ▶ verschillen in betrokkenheid van **lokale overheden** en gedifferentieerde reacties op lokale epidemiologische situatie
(bijv. geen bezoek bij besluit van de burgemeester)

Politieke besluitvorming

▶ Vlaamse Taskforce COVID-19 Zorg

- 8 april 2020: opgericht:
- 29 april 2020: publicatie “Ethisch Kompas” (handvatten voor een evenwichtige bezoekenregeling: De ethische kernvraag is: “Hoe bevorderen onze keuzes het welzijn en de waardigheid van elke unieke persoon (i.c. bewoners, cliënten, hun naasten, de medewerkers) in afweging met het algemeen belang van de samenleving?”
- september 2020: kader “bezoekenregeling”

▶ Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid

- werkzaamheden opgestart; 26 juni 2020
- eerste aanbevelingen: 24 juli 2020 (aanbeveling 15° !)
15° werk tussenoplossingen uit tussen 'volledige isolatie' en 'volledig open deuren'. Verzeker maximaal het recht op sociaal contact in alle omstandigheden met een minimale bezoekenregeling (altijd minimum één vaste bezoeker toelaten, met mogelijkheid tot wissel per week);
- goedkeuring resolutie: 7 oktober 2020

Bezoekregeling in Kaderrichtlijn

- ▶ Steeds rekening houdende met
 - epidemiologische situatie (o.a. besmettingsgraad in WZC en aantal uitbraken, ziekenhuisopnames,...) en de kwetsbaarheid van de bewoners
 - politieke besluitvorming (Nationale Veiligheidsraad, IMC Volksgezondheid, OCC, ...)
 - intersectorale afstemming en besluitvorming op Vlaams niveau (Projectgroep Richtlijnen, Vlaamse Taskforce COVID-19 Zorg)
- ▶ Geënt op
 - het streven naar een bezoekregeling die warm-menselijk én veilig verloopt – maar ook haalbaar voor medewerkers
 - respect voor de veiligheid en gezondheid van eenieder
 - de individuele noden van de bewoners en oog hebben voor de specifieke context van de voorziening (cf. Ethisch Kader)
 - basisregels voor hygiëne en bescherming
 - participatief traject bij het opmaken van de bezoekregeling en een transparante communicatie over de bezoekregeling aan alle betrokkenen

Augustus 2020: toenemend aantal besmettingen

- ▶ toename gemiddeld aantal besmettingen COVID-19
- ▶ Kaderrichtlijn augustus 2020
- ▶ bezoeken
 - alle bezoekers, ook als zij tot dezelfde uitgebreide persoonlijke of sociale bubbel behoren van de bewoner, dragen steeds een mondneusmasker (of aangepast fysieke afscheidingsmaterialen)
 - verplichte registratie, temperatuurmeting
 - mogelijk tot wekelijks contact met het aantal personen bepaald door de Nationale Veiligheidsraad (= uitgebreide persoonlijke of sociale bubbel) bovenop de persoonlijke of leefgroepbubbel
 - nauw contact is niet mogelijk – geen bezoek in leefomgeving of op de bewonerskamer

September 2020

- ▶ kader “bezoekregeling” zoals beslist door Tasforce in Kaderrichtlijn
- ▶ eerdere richtlijnen bezoek worden vervangen – ethisch kader blijft richtinggevend
- ▶ Richtlijnen (o.a.)
 - uitgangspunt van een bezoekregeling: noden en behoeften van bewoner(s)
 - bezoekregeling maximaal participatief uitwerken –
 - bezoekregeling en evt. wijzigingen tijdig communiceren
 - **Indien geen besmettingen in een woonzorgcentrum:** in principe geen beperkingen qua aantal bezoekers, momenten of frequentie van bezoek. Bewoners vrij om naar buiten te gaan, mits in acht name van de beschermingsmaatregelen zoals die gelden buiten het woonzorgcentrum.
 - **Als 1 of meer bewoners/medewerkers besmet:**
 - × enkel bezoek met toestemming woonzorgcentrum
 - × tijdelijke bezoekbeperking: mogelijkheid tot differentiatie (leefgroep, frequentie)
 - × tijdelijke bezoekbeperking: communiceren en motiveren aan bewoners en families
 - Bij een (vermoeden van) uitbraak in én de gemeente of stad, én de voorziening: mogelijkheid tot uitzonderlijke en ook tijdelijke meer verregaande bezoekersbeperking
 - **steeds minimaal één bezoeker per bewoner en per week toegelaten**
 - voor bewoners in de palliatieve fase is bezoek altijd onbeperkt mogelijk qua aantal en frequentie.

Evolutie kaderrichtlijn

▶ wijzigingen in Kaderrichtlijn

- doorheen de ganse periode: steeds meer afstemming op regels in de samenleving omtrent aantal en soort contacten
- × nov. '20: onderscheid nauwe contacten (knuffelcontacten) – sociale contacten
- × juni '21: nauwe contacten volgens interfederale bepalingen voor gezinnen/huishoudens
- × augustus '21:
 - onderscheid nauwe contacten – sociale contacten geschrapt
 - nieuwe formulering: Elke bewoner kan het aantal contacten ontvangen dat gezinnen/huishoudens mogen ontvangen volgens de interfederale bepalingen

Evolutie kaderrichtlijn

► wijzigingen in Kaderrichtlijn

→ ingegeven door

- × interfederale richtlijnen
- × wijzigende epidemiologische situatie en wijzigende variant
- × wetenschappelijke kennis/inzichten
- × beschikbare data – signalen uit het werkveld en/of belangenorganisaties
- × uitrol vaccinatiecampagne
- × ...

→ steeds focus op

- × balans welzijn – veiligheid
- × belang van participatief traject bij totstandkoming bezoekregeling
- × belang van tijdige en transparante communicatie
- × steeds minimaal bezoekrecht garanderen - ook bij uitbraken, besmette bewoners
- × aanreiken alternatieve contactmogelijkheden, als aangewezen
- × bij tijdelijke bezoekbeperking: proportionaliteit en tijdelijkheid

→ doorheen de ganse periode: steeds meer afstemming op regels in de samenleving omtrent aantal contacten – minder aparte “aantallen “ of omschrijvingen van contacten specifiek voor bewoners

Bezoekverbod

- ▶ Bezoekverboden moeten geregistreerd worden in het e-loket sinds 7 december 2020
 - Duur van het verbod
 - Reden van het verbod
 - Bespreking met familie en bewoners
- ▶ Door 154 voorzieningen zijn er 380 bezoekverboden gemeld sinds begin registratie
 - 121 bezoekverboden omwille van hoog aantal besmettingen
 - 61 omwille van de inrichting van een cohorte
 - 181 omwille van een brede testing
- ▶ De gemiddelde duur van een bezoekverbod lag onder de zeven dagen
 - Conform richtlijnen

Vragen en klachten

▶ Woonzorglijn

→ De woonzorglijn werd de afgelopen twee jaar 597 gecontacteerd rond de bezoekenregeling (cijfers 2020-2021)

▶ Zorginspectie

→ Het agentschap heeft maar een beperkt aantal keer beroep moeten doen op Zorginspectie om langs te gaan

→ Eén keer heeft het agentschap bedreigd met maatregelen, maar heeft het lokaal bestuur een besluit uitgevaardigd dat bezoek verbodt.

Vlaanderen
is zorg